

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 mars 2008 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (RP 18/2008 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

- specialforskare Kaija-Leena Saraste, Livsmedelssäkerhetsverket Evira
- specialrådgivare Leena Ala-Orvola, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- ombudsman Tage Ginström, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Outi Kostama och överinspektör Leila Peltola, jord- och skogsbruksministeriet
- avdelningsdirektör Tommi Kämpe och överinspektör Kati Törmä, Landsbygdsverket

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- Norra Karelen arbetskrafts- och näringscentral
- Egentliga Finlands arbetskrafts- och näringscentral
- ProAgria Maaseutukeskusten Liitto.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd ändras på grund av en ändring av rådets förordning om gårdsstöd. Kravet på en innehavsperiod på tio månader för gårdsstöd ska ersättas med en innehavsperiod på en dag, som föreslås vara det sista datumet för ändring av stödansökan. Rättigheterna enligt artikel 60 i rådets förordning om gårdsstöd, alltså de så kallade klistermärkena, slopas. Lagen om verkställighet av systemet med

samlat gårdsstöd föreslås bli ändrad så att rättigheterna från och med 2008 inte längre kan ingå i stödrättigheterna.

I lagen föreslås en bestämmelse om att direktstödet inte ska minska till följd av överträdelse av tvärvillkoren, om det med hänsyn till överträdelsens allvarlighet, omfattning och varaktighet är fråga om en mindre överträdelse.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Regeringen föreslår att lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) ska ändras bl.a. så att där tas in en bestämmelse om att direktstödet inte ska minska till följd av en överträdelse av tvärvillkoren, om det med hänsyn till överträdelsens allvarlighet, omfattning och varaktighet bara är fråga om en mindre överträdelse.

Det framgår av propositionens motivering att rådets förordning om gårdsstöd ((EG) Nr 1782/2003) också har ändrats så att medlemsstaterna får besluta att inte minska direktstödet till följd av att tvärvillkoren har överträtts, om minskningen är högst 100 euro per jordbrukare och kalenderår (de minimis-regel). En minskning är inte heller nödvändig om överträdelsen till sin allvarlighet, omfattning och varaktighet kan betraktas som en mindre sådan. Men om överträdelsen innebär en direkt risk för folkhälsan eller djurhälsan, får den inte betraktas som mindre. Villkoren för att de minimis-regeln ska kunna tillämpas och mindre överträdelser tillåtas är att den behöriga myndigheten i båda fallen följer upp överträdelsen särskilt. Vid mindre överträdelser kan den behöriga myndigheten i stället besluta om administrativa åtgärder för att fullgöra skyldigheten. Om jordbrukaren inte åtgärdar överträdelsen, ska stödet minskas med minst en procent. Den särskilda uppföljningen ingår emellertid inte i kravet på att kontrollera en procent av gårdarna. Bara i undantagsfall, om myndigheten inte är nöjd med den administrativa kontrollen, kan uppföljningen av fallet tas med i den riskanalys där nästa års stickprov om en procent läggs fast.

I en utredning till utskottet framhålls det å andra sidan att EU-lagstiftningen redan nu tillåter att man låter bli att minska stödet vid en mycket liten överträdelse. I sådana fall är det inte nödvändigt att verifiera genom en ny kontroll att överträdelsen har åtgärdats. Däremot ska en så kallad noll procents påföljd för överträdelsen beaktas som en upprepade överträdelse, om den på

nytt konstateras på gården inom loppet av tre år. I så fall minskas stödet med minst tre procent.

Det har också framhållits för utskottet att gränsen 100 euro för överträdelse av tvärvillkoren är gårdsspecifik. Det gäller att se på flera olika stöd samtidigt när man kontrollerar gränsbeloppet på 100 euro (stöd för energigrödor, bidrag för proteingrödor, gårdsstöd, produktionsbidrag för åkergrödor, tjurbidrag, bidrag för stutar, tackbidrag, produktionsbidrag för dikor, produktionsbidrag för handjur och kvigor av nötkreatur, stöd för stärkelsepotatis, EU:s bidrag för utsädesproduktion och stöd för torkat foder). Det är ett problem att de stöd och bidrag för vilka påföljderna för överträdelse av tvärvillkor gäller betalas vid högst olika tidpunkter. Det är svårt att lägga fast en tidpunkt då myndigheterna vet exakt hur stor den totala summan av direktstöd är som avgör gränsen 100 euro.

Gårdsstödet är bland de första som betalas ut i början av december. På det stadiet har Landsbygdsverket emellertid inte nödvändigtvis all information om de stöd som gården sökt, eftersom den informationen visar om det har skett en sådan överträdelse av tvärvillkoren som motiverar en minskning. Det är fullt möjligt att en gård efter detta ytterligare söker tjurbidrag, som i sin tur höjer direktstöden till gården och därmed samtidigt det totala avdraget på grund av påföljderna för överträdelse av tvärvillkoren.

Stödet för energigrödor är mycket problematiskt i och med att man inte kan veta den slutgiltiga korrigeringsfaktorn förrän efter det att gårdsstödet har betalats ut. Utan korrigeringsfaktorn kan stödet inte räknas ut. Ett ännu större problem med stödet för energigrödor är att en jordbrukare har tid på sig ända fram till den 30 maj 2008 att anmäla t.ex. att skörden för 2007 har levererats till en beredningsanläggning. Först efter detta vet myndigheten slutgiltigt hur stor den totala summan av direktstöd är som ska dras av för överträdelse av tvärvillkoren. Först då kan det konstateras om gränsen 100 euro överskridits eller inte.

Utskottet anser att lagen på denna punkt i enlighet med propositionen bör kompletteras bara med en bestämmelse om att minskningen av direktstöden på grund av överträdelse av tvärvillkoren inte ska göras, om överträdelsen är liten med hänsyn till dess allvarlighet, omfattning och varaktighet. Men det är nödvändigt att tillämpningen i största möjliga omfattning täcker in de fall som avses i de minimis-regeln i rådets förordning. Vad gäller tidpunkten för ikraftträdandet kommer utskottet att föreslå ett tillägg i 1 mom. i ikraftträdandebestämmelsen.

Med hänvisning till propositionens motive- ring och annan utredning finner utskottet propo- sitionen angelägen och lämplig. Utskottet till- styrker lagförslagen med anmärkningarna ovan och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

7 §. Övervakning av föreskrivna verksamhets- krav. Utskottet noterar att likadana ändringsför- slag som i 2 mom. också ingår i en annan propo- sition som det fått för behandling redan tidigare, nämligen regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (RP 52/2007 rd). Därför föreslår utskottet att ändringsförslagen i den propositionen ska genomföras också här. Vi- dare föreslår det att tredje meningen i momentet stryks som onödig på grund av motsvarande be- stämmelse i den nya foderlagen (86/2008).

7 a §. Påföljder vid överträdelse av tvärvillko- ren. Utskottet föreslår att bestämmelsen förtyd- ligas. Detta påverkar inte den svenska texten.

11 §. Situationer som gäller generationsväxling- ar. Med hänvisning till 7 § föreslås 1 mom. bli ändrat enligt den proposition som remitterats till utskottets tidigare (RP 52/2007 rd).

18 a §. System för jordbruksrådgivning. Med hänvisning till 7 § föreslås 1 mom. bli ändrat en- ligt den proposition som remitterats till utskottet tidigare (RP 52/2007 rd).

18 c §. Godkännande av rådgivare och behörig- hetsvillkor för rådgivare. Med hänvisning till 7 § föreslås 1, 2 och 4 mom. bli ändrade enligt den proposition som remitterats till utskottet ti- digare (RP 52/2007 rd).

18 d §. Rådgivningsregister. Med hänvisning till 7 § föreslås 1 mom. bli ändrat enligt den pro- position som remitterats till utskottet tidigare (RP 52/2007 rd).

Ikraftträdandebestämmelsen. I en utredning till utskottet framhölls det att det i praktiken är svårt att genomföra kontroller enligt 7 a § redan 2008 bl.a. för att det inte finns tid för att utarbeta all- männa råd, instruera kontrollörer i reformen och uppdatera datasystem och för att det inte går att garantera att alla jordbrukare behandlas lika. Därför föreslår utskottet att 1 mom. komplette- ras med att 7 a § tillämpas först från den 1 janu- ari 2009.

Med hänvisning till 7 § föreslår utskottet att ikraftträdandebestämmelsen kompletteras med ett nytt 2 mom. enligt den proposition som re- mitterats till utskottet tidigare (RP 52/2007 rd).

Förslag till beslut

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att lagförslaget godkänns med ändring- ar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 15 juli 2005 om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) 3 § 2 mom., 7 § 2 mom. (*utesl.*), 9 §, 11 §, 18 a § 1 mom., 18 c § 1, 2 och 4 mom. samt 18 d § 1 mom., av dem 3 § 2 mom. (*utesl.*), 7 § 2 mom., 11 §, 18 a § 1 mom., 18 c § 1, 2 och 4 mom. och 18 b § 1 mom. sådana de lyder i lag 618/2006, samt
fogas till lagen en ny 7 a § som följer:

3 §
(Som i RP)

7 §

Övervakning av föreskrivna verksamhetskrav

— — — — —
Livsmedelssäkerhetsverket, *Landsbygdsverket*, arbetskrafts- och näringscentralen, kommunalveterinären, länsstyrelsen och av länsstyrelsen förordnad tjänsteveterinär övervakar efterlevnaden av de föreskrivna verksamhetskraven i bilaga III till förordningen om gårdsstöd. Vid övervakningen iakttas i övrigt vad som i livsmedelslagen (23/2006), lagen om djursjukdomar (55/1980), lagen om medicinsk behandling av djur (617/1997), foderlagen (86/2008), lagen om växtskyddsmedel (1259/2006) och djurskyddslagen (247/1996) föreskrivs om övervakningen av iakttagandet av nämnda lagar och bestämmelser som utfärdats med stöd av dem samt om tillsynsmyndigheter. (*Utesl.*) Genom förordning av statsrådet kan utfärdas sådana bestämmelser om övervakningen och övervakningsförfarandet som preciserar förordningen om gårdsstöd och kommissionens förordning I samt föreskrifter om vilka bestämmelser i de lagar som nämns i detta moment eller bestämmelser som utfärdats med stöd av dem övervakningen av efterlevnaden gäller.

7 a §

Påföljder vid överträdelse av tvärvillkoren

(Som i RP)

9 §
(Som i RP)

11 § (*Ny*)

Situationer som gäller generationsväxlingar

Som förskott på arv betraktas, utöver vad som föreskrivs i 6 kap. 1 § 1 mom. i ärvdabalken (40/1965), vid tillämpning av artikel 33.1 b, *artikel 42.8 och artikel 59.3 andra stycket* i förordningen om gårdsstöd även år 2003 eller senare

1) ingånget köp av en gårdsbruksenhet eller en del av en gårdsbruksenhet som finansierats med bidrag *eller* lån (*utesl.*) inom ramen för startstöd till unga jordbrukare,

2) ingånget köp av en gårdsbruksenhet där köparen är säljarens arvinge i rätt nedstigande led, syster eller bror eller arvinge till dem i rätt nedstigande led, adoptivbarn eller make till de ovan nämnda förutsatt att köpesumman är uppenbart lägre än vad den annars skulle ha varit vid motsvarande köp om inget ovan avsett förhållande mellan köpare och säljare hade existerat,

3) ingånget köp av en del av en gårdsbruksenhet som genomförs i enlighet med 25 kap. 1 b § 3 mom. i ärvdabalken, och

4) given gåva av en gårdsbruksenhet eller en del av en gårdsbruksenhet, om gåvotagaren är gåvogivarens arvinge i rätt nedstigande led, syster eller bror eller arvinge till dem i rätt nedstigande led, adoptivbarn eller make till de ovan nämnda.

18 a § (Ny)

System för jordbruksrådgivning

Rådgivning till jordbrukare angående markskötsel och jordbruksdrift enligt artikel 13 i förordningen om gårdsstöd ges av de organisationer och rådgivare som godkännts av *Landsbygdsverket*. Rådgivningen är avgiftsbelagd.

18 c § (Ny)

Godkännande av rådgivare och behörighetsvillkor för rådgivare

Godkännande av rådgivningsorganisationer och rådgivare söks skriftligt hos *Landsbygdsverket*, som fattar beslut om godkännande för högst tre år i sänder. Villkor för godkännande är att rådgivningsorganisationen och rådgivaren har tillräcklig sakkunskap med hänsyn till uppgiftens beskaffenhet och omfattning. Rådgivningsorganisationer och rådgivare skall dessutom uppfylla kraven enligt 3 och 4 mom. Rådgivare handlar under tjänsteansvar. I verksamheten tillämpas dessutom språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och förvaltningslagen (434/2003). *Landsbygdsverket* skall höra Livsmedelssäkerhetsverket innan det godkänner en rådgivningsorganisation eller rådgivare som ger rådgivning om identifiering och registrering av djur, växtskyddsmedel, livsmedel, foder eller djurens välbefinnande och anmälan om djursjukdomar.

Landsbygdsverket kan återkalla godkännandet, om rådgivningsorganisationen eller rådgivaren

ren inte uppfyller villkoren för godkännande eller om denna annars kan anses vara olämplig för sin uppgift på grund av allvarliga eller återkommande försummelser eller fel i förfarandet. Innan *Landsbygdsverket* återkallar ett godkännande ska det ge organisationen eller rådgivaren en skriftlig anmärkning samt höra organisationen eller rådgivaren.

Rådgivare ska med godkänt resultat avlägga ett prov som arrangeras av *Landsbygdsverket*. Rådgivningsorganisationen eller rådgivaren ska dessutom förelägga *Landsbygdsverket* en skriftlig verksamhetsplan för rådgivningen.

18 d § (Ny)

Rådgivningsregister

Landsbygdsverket för ett rådgivningsregister, i vilket införs nödvändiga identifikations- och kontaktuppgifter om rådgivningsorganisationerna, rådgivarna och de deltagande jordbrukarna i det system för jordbruksrådgivning som avses i artikel 13 i förordningen om gårdsstöd, jordbrukarnas respons på rådgivningsorganisationerna och rådgivarna samt andra uppgifter som behövs för genomförande och uppföljning av rådgivningen. Rådgivningsorganisationer och rådgivare kan efter godkännande föras in i rådgivningsregistret för högst tre år i sänder.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 7 § a tillämpas dock först från den 1 januari 2009.

Ansökningar som gjorts med stöd av det 18 c § 1 mom. som gäller när denna lag träder i kraft överförs till Landsbygdsverket för behandling. (Nytt)

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

JsUB 6/2008 rd — RP 18/2008 rd

Helsingfors den 9 april 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Pertti Hemmilä /saml
medl. Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Mats Nylund /sv
Pentti Oinonen /saf
Klaus Pentti /cent

Petri Pihlajaniemi /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.